

АНОТАЦІЯ

Гладунова О.П. Публічне адміністрування та інституційна трансформація державної служби в системі судової влади України. – Кваліфікаційна наукова праця та правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування. – Національний університет «Одеська політехніка», МОН України, Одеса, 2025.

У дисертаційному дослідженні комплексно розкрито теоретико-методологічні, нормативно-правові та управлінсько-організаційні засади функціонування державної служби в судовій системі України як складової публічного адміністрування, а також обґрунтовано інституційну модель її трансформації відповідно до сучасних викликів і міжнародних стандартів.

У першому розділі проаналізовано стан наукової розробки проблем публічного адміністрування й державної служби у сфері правосуддя. Здійснено концептуалізацію базових понять («публічна служба», «державна служба», «апарат суду», «публічне адміністрування», «судове управління»), визначено їх співвідношення та авторське тлумачення дефініції «державна служба в системі органів судової влади». На основі інституційного, функціонального, історико-правового та міждисциплінарного підходів окреслено її організаційно-допоміжну роль та інституційну автономність.

Проаналізовано державну службу за допомогою інституційно-функціонального підходу як багатоаспектну систему та ключовий елемент публічного адміністрування через призму її різноманітних вимірів. Зроблено акцент на її інституційності, що сприяє забезпеченню стабільності, реалізації владних повноважень та взаємодії із суспільством. Наголошено, що ефективність державної служби залежить від комплексного розвитку всіх її інституційних складових, а реформування потребує розробки цілісної стратегії.

Висвітлено історичний розвиток державної служби в Україні від давніх часів до сучасності, виокремлено ключові етапи становлення апаратів судових установ та правового регулювання статусу службовців. Наголошено на нерівномірності цього процесу та актуальних проблемах, що потребують модернізації.

У другому розділі досліджено інституційну роль державної служби у забезпеченні діяльності судової влади. Розмежовано поняття «судова система» і «правосуддя», розкрито дефініцію «організаційне забезпечення судів». Виявлено кадрові проблеми, серед яких ключовими визначено нестачу професійних працівників, перевантаженість та правову невизначеність статусу службовців судових органів.

Здійснено характеристику нормативно-правового регулювання та кадрової політики у сфері судової служби. Виявлено прогалини в законодавстві, зокрема відсутність окремого статусу службовців судової системи. Запропоновано напрями удосконалення: виокремлення судової державної служби як підвиду публічної служби, запровадження уніфікованих критеріїв оцінювання, внутрішньої мобільності, професійного розвитку та нематеріальної мотивації.

У третьому розділі здійснено порівняльний аналіз зарубіжного досвіду Франції, Німеччини та США та інших країн. Виокремлено універсальні принципи організації державної служби у сфері правосуддя: професіоналізм, стабільна кар'єрна траєкторія, етичне врядування. Запропоновано можливості їх адаптації до українських умов.

Обґрунтовано застосування сучасних управлінських інструментів (KPI, SMART, Balanced Scorecard, теорія ігор, HR-інновації, цифровізація) для модернізації державної служби в судах. Розроблено пропозиції щодо вдосконалення комунікації між судами та громадянами, підвищення прозорості й довіри до судової влади.

У результаті дослідження представлено регуляторно-стандартизовану модель щодо оплати праці державних службовців органів судової влади та

інтегровану аналітичну модель управління державною службою в системі судової влади в межах кадрової політики, яка поєднує правові рамки, організаційну структуру, управлінські механізми та людський фактор. Інтегрований характер цієї моделі дає змогу гармонійно поєднувати принципи регулювання, організаційну логіку, інструменти управління та ціннісні орієнтири етичного характеру.

Вирішальним чинником дисертаційного дослідження є запропонована інституційна модель трансформації державної служби в системі органів судової влади України, яка передбачає публічно-правове закріплення особливого статусу судової служби, інституційну автономію, використання інноваційних практик, посилення відкритості та підзвітності та фокус на ефективність та довіру суспільства.

Наукова новизна дисертації полягає у формулюванні авторського визначення поняття «державна служба в системі органів судової влади»; обґрунтуванні її інституційної автономії; створенні класифікації моделей публічної служби, адаптованої до судової сфери; розробленні інституційної моделі трансформації державної служби у судах.

Практичне значення одержаних результатів виявляється у можливості використання запропонованих положень для вдосконалення законодавства, кадрової політики, управлінських процедур у судах, а також у розробці освітніх програм з підготовки державних службовців.

Ключові слова: публічне адміністрування, державна служба, судова влада, судова система, інститут контролю, інноваційні компетенції, цифрова трансформація, органи судової влади, публічно-управлінська діяльність, судове адміністрування, права людини, адміністративні посади.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Hladunova, Olena. (2018). The role of the institute of the state service in organizational providing activities of Ukrainian judicial authorities. *Актуальні проблеми державного управління* : зб. наук. пр. ОРІДУ, 4(76), 101 - 106. URL: [http://www.oridu.odessa.ua/9/new_options/pdf/015/Zbirnuk-4\(76\)-2018.pdf](http://www.oridu.odessa.ua/9/new_options/pdf/015/Zbirnuk-4(76)-2018.pdf). URL: <https://surl.li/xcnwsm>

2. Гладунова, О.П. (2021). Інституціональний підхід в аналізі державної служби як інструменту реалізації функцій держави. *Актуальні проблеми державного управління* : зб. наук. пр. ОРІДУ, 1(82), 158 - 163. doi: <https://doi.org/10.35432/1993-8330appa1822021229127>.

3. Гладунова, О.П. (2021). Дієві кроки на шляху до модернізації державної служби в системі органів судової влади: впровадження елементів теорії ігор. *Публічне адміністрування та національна безпека*, 6 (22), 7-12. doi: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2021-6-7720>.

4. Гладунова, О.П. (2025). Інституційна модель трансформації державної служби в системі органів судової влади. *Суспільство та національні інтереси*, 8(16), 402-414 . doi: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-8\(16\)](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-8(16)).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Гладунова, О. (2018). Якісний склад публічного адміністрування – виклик часу. *Становлення публічного адміністрування в Україні: матеріали ІХ Всеукраїнської міжвузівської конференції студентів та молодих учених* (с. 46-49). 27 квітня, 2018, Дніпро: ДРІДУ НАДУ при Президентові України. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2019_05_10_fsdu_stud.pdf

2. Гладунова, О.П. (2018). Судове адміністрування як специфічний різновид публічного управління. *Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку: Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної*

конференції за міжнародною участю, присвяченої 100-річчю державної служби в Україні (с.28-30). 25 травня, 2018, Київ, Україна: НАДУ при Президентові України.

3. Гладунова, О.П. (2018). Формування державно-управлінської служби у період гетьманату 1918р. *Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи: матеріали IX Міжнародної наукової конференції аспірантів та докторантів з державного управління* (с.142-145). 25 травня, 2018, Одеса: ОРІДУ НАДУ при Президентові України.

4. Гладунова, О.П. (2018). Судовий контроль як специфічний вид контролю у сфері публічного управління. *Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю* (с.415-416). 26 жовтня, 2018, Одеса, Україна: ОРІДУ НАДУ при Президентові України. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/news/2018/10/24/sbirnuk.pdf>.

5. Hladunova, Olena (2018). Civil service in the system of judicial authorities: institutional approach. *Нове розуміння публічного адміністрування: матеріали наукового семінару за тематиками дисертаційних досліджень аспірантів ОРІДУ НАДУ* (с.24-27). 08 листопада, 2018, Одеса: ОРІДУ НАДУ при Президентові України.

6. Гладунова, О.П. (2018). Сучасні тенденції трактування «державної служби». *Теорія та практика публічного управління та адміністрування у XXI сторіччі: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю здобувачів вищої освіти та молодих вчених*. 30 листопада, 2018, Київ, Україна: НАДУ при Президентові України.

7. Гладунова, О. (2019). Особливості проходження державної служби у сфері публічного адміністрування Німеччини. *Становлення публічного адміністрування в Україні: матеріали XI Конф. студентів та молодих учених за міжнар. участю* (с. 81-86). 10 травня, 2019, Дніпро, Україна:

ДРІДУ НАДУ при Президентіві України.

URL:https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2019_05_10_fsdu_stud.pdf

8. Гладунова, О. (2020). Кадрове забезпечення публічного адміністрування: від теорії до практики. *Становлення публічного адміністрування в Україні : матеріали XI Конф. студентів та молодих учених за міжнар. участю* (с. 92-95). 08 травня, 2020, Дніпро, Україна: ДРІДУ НАДУ при Президентіві України. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2020_05_08_mup_material_stud.pdf

9. Гладунова, О.П. (2020). Управлінські процеси в суді: стратегічні завдання та протиріччя. *Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю (до 25-річчя заснування інституту)* (с. 301-302). 09 жовтня, 2020, Одеса, Україна: ОРІДУ НАДУ при Президентіві України. URL: http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/pua_25.pdf.

10. Гладунова, О.П. (2020). Моделювання нової державної служби в апараті суду. *Теорія та практика публічного управління та адміністрування у XXI сторіччі: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю здобувачів вищої освіти та молодих вчених в рамках заходу «Школа розвитку молоді» «Теорія та практика публічного управління та адміністрування у XXI сторіччі»*. 25 листопада, 2020, Київ, Україна: НАДУ при Президентіві України. URL: <https://surli.cc/sxpvtz>.

11. Гладунова, О.П. (2021). Моделі управління: європейський досвід. *Сучасний менеджмент: моделі, стратегії, технології: матеріали XXII Всеукраїнської щорічної студентської науково-практичної конференції за міжнародною участю* (с.408-409). 22 квітня, 2021, Одеса: ОРІДУ НАДУ при Президентіві України. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/21042021.pdf>.

12. Гладунова, О.П. (2021). Основні особливості правового статусу державних службовців органів судової влади. *Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю*. (с.263-264). 08 жовтня, 2021, Одеса:

ОРІДУ НАДУ при Президентові України. URL:
<http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/27102021.pdf>.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Гладунова, О. (2021). Модель перетворення державної служби в системі органів судової влади – шлях до міжнародних стандартів. *Knowledge, Education, Law, Management*, 4 (40), 145-151. doi: <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.4.23>.
2. Hladunova, O. (2021). Theoretical fundamentals of civil service in the judiciary in Ukraine. *Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej*, 49 (2021) 6, 106-117. doi: <https://doi.org/10.23856/4914>.
3. Hladunova, E. (2021). Gosudarstvennaya sluzhba v sudebnyh organah Evropy i Ukrainy: sravnitelnyj analiz. *Studia Sieci Uniwersytetów Pogranicza*, 5, 45-61. doi: <https://doi.org/10.15290/sup.2021.05.04>.

ABSTRACT

Hladunova O.P. Public administration and institutional transformation of the civil service in the judicial system of Ukraine. – Qualification scientific work and manuscript rights.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 281 – Public management and administration. – National University “Odesa Polytechnic”, Ministry of Education and Science of Ukraine, Odesa, 2025.

The dissertation research comprehensively reveals the theoretical, methodological, regulatory, and managerial and organizational principles of the functioning of the civil service in the judicial system of Ukraine as a component of public administration, and also substantiates the institutional model of its transformation in accordance with modern challenges and international standards.

The first section analyzes the state of scientific development of problems of public administration and civil service in the sphere of justice. The basic concepts (“public service”, “civil service”, “court apparatus”, “public administration”, “judicial administration”) are conceptualized, their correlation and the author’s interpretation of the definition of “civil service in the system of judicial authorities” are determined. Based on institutional, functional, historical-legal and interdisciplinary approaches, its organizational and auxiliary role and institutional autonomy are outlined.

The civil service is analyzed using an institutional-functional approach as a multifaceted system and a key element of public administration through the prism of its various dimensions. The emphasis is placed on its institutionality, which contributes to ensuring stability, the exercise of power and interaction with society. It is emphasized that the effectiveness of the civil service depends on the comprehensive development of all its institutional components, and reform requires the development of a holistic strategy.

The historical development of the civil service in Ukraine from ancient times to the present day is highlighted, the key stages of the formation of judicial

institutions and the legal regulation of the status of civil servants are highlighted. The unevenness of this process and current problems that require modernization are emphasized.

The second chapter examines the institutional role of the civil service in ensuring the activities of the judiciary. The concepts of "judicial system" and "justice" are distinguished, the definition of "organizational support of courts" is revealed. Personnel problems are identified, among which the key ones are the lack of professional employees, overload and legal uncertainty of the status of judicial employees.

A description of the regulatory and legal regulation and personnel policy in the field of judicial service was carried out. Gaps in the legislation were identified, in particular the lack of a separate status for judicial system employees. Areas of improvement were proposed: separation of the judicial civil service as a subspecies of the public service, introduction of unified assessment criteria, internal mobility, professional development and non-material motivation.

The third section provides a comparative analysis of the foreign experience of France, Germany, the USA and other countries. Universal principles of organizing the civil service in the field of justice are identified: professionalism, stable career trajectory, ethical governance. Possibilities of their adaptation to Ukrainian conditions are suggested.

The application of modern management tools (KPI, SMART, Balanced Scorecard, game theory, HR innovations, digitalization) for the modernization of civil service in courts is substantiated. Proposals are developed to improve communication between courts and citizens, increase transparency and trust in the judiciary.

As a result of the study, a regulatory-standardized model for the remuneration of civil servants of the judiciary and an integrated analytical model of civil service management in the judicial system within the framework of personnel policy, which combines the legal framework, organizational structure, management mechanisms and the human factor, are presented. The integrated nature of this model allows for

a harmonious combination of regulatory principles, organizational logic, management tools and ethical value orientations.

The decisive factor of the dissertation research is the proposed institutional model of civil service transformation in the system of judicial authorities of Ukraine, which provides for the public-legal consolidation of the special status of the judicial service, institutional autonomy, the use of innovative practices, increased openness and accountability, and a focus on efficiency and public trust.

The scientific novelty of the dissertation lies in the formulation of the author's definition of the concept of "civil service in the system of judicial authorities"; substantiation of its institutional autonomy; creation of a classification of public service models adapted to the judicial sphere; development of an institutional model of transformation of civil service in the courts.

The practical significance of the results obtained is manifested in the possibility of using the proposed provisions to improve legislation, personnel policy, administrative procedures in courts, as well as in the development of educational programs for the training of civil servants.

Keywords: public administration, civil service, judiciary, judicial system, control institution, innovative competencies, digital transformation, judicial authorities, public management activities, judicial administration, human rights, administrative positions.

LIST OF PUBLISHED PAPERS ON THE TOPIC OF THE PHD THESIS

Papers in which the main scientific results of the PhD thesis are published:

1. Hladunova, Olena. (2018). The role of the institute of the state service in organizational providing activities of Ukrainian judicial authorities. *Current problems of public administration: collection of scientific works of the State University of the Republic of Ukraine*, 4(76), 101 - 106. URL: [http://www.oridu.odessa.ua/9/new_options/pdf/015/Zbirnuk-4\(76\)-2018.pdf](http://www.oridu.odessa.ua/9/new_options/pdf/015/Zbirnuk-4(76)-2018.pdf). URL: <https://surl.li/xcnwsm>

2. Hladunova, O.P. (2021). Institutional approach in the analysis of the civil service as a tool for implementing state functions. *Current problems of public administration: collection of scientific works of the State University of the Republic of Ukraine*, 1(82), 158 - 163. doi: <https://doi.org/10.35432/1993-8330appa1822021229127>.

3. Hladunova, O.P. (2021). Effective steps towards the modernization of the civil service in the judicial system: introduction of game theory elements. *Public Administration and National Security*, 6 (22), 7-12. doi: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2021-6-7720>.

4. Hladunova, O.P. (2025). Institutional model of transformation of civil service in the system of judicial authorities. *Society and national interests*, 8(16), 402-414 . doi: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-8\(16\)](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-8(16)).

Scientific works that confirm the approval of the PhD thesis materials:

1. Hladunova, O. (2018). The qualitative composition of public administration is a challenge of the time. *The formation of public administration in Ukraine: materials of the IX All-Ukrainian Interuniversity Conference of Students and Young Scientists* (pp. 46-49). April 27, 2018, Dnipro: DRIPA NAPA under the President of Ukraine. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2019_05_10_fsdu_stud.pdf.

2. Hladunova, O.P. (2018). Judicial administration as a specific type of public administration. *Public governance in Ukraine: state, challenges and prospects for development: Materials of the annual All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation dedicated to the 100th anniversary of the civil service in Ukraine* (pp. 28-30). May 25, 2018, Kyiv, Ukraine: NAPA under the President of Ukraine.

3. Hladunova, O.P. (2018). Formation of the state administrative service during the Hetmanate of 1918. *Public administration in Ukraine: history of state formation, challenges and prospects: materials of the IX International scientific conference of postgraduate and doctoral students in public administration* (pp. 142-145). May 25, 2018, Odesa: ORIPA NAPA under the President of Ukraine.

4. Hladunova, O.P. (2018). Judicial control as a specific type of control in the sphere of public administration. *Reforming public administration and administration: theory, practice, international experience: materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation* (pp. 415-416). October 26, 2018, Odesa, Ukraine: ORIPA NAPA under the President of Ukraine. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/news/2018/10/24/sbirnuk.pdf>.

5. Hladunova, Olena (2018). Civil service in the system of judicial authorities: institutional approach. *New understanding of public administration: materials of a scientific seminar on the topics of dissertation research by postgraduate students of ORIDU NAPA* (pp. 24-27). November 08, 2018, Odesa: ORIPA NAPA under the President of Ukraine.

6. Hladunova, O.P. (2018). Modern trends in the interpretation of "civil service". *Theory and practice of public management and administration in the 21st century: materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation of higher education students and young scientists*. November 30, 2018, Kyiv, Ukraine: NAPA under the President of Ukraine.

7. Hladunova, O. (2019). Peculiarities of civil service in the field of public administration in Germany. *Formation of public administration in Ukraine: materials of the XI Conf. of students and young scientists with international participation* (pp. 81-86). May 10, 2019, Dnipro, Ukraine: DRIPA NAPA under the President of Ukraine. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2019_05_10_fsdu_stud.pdf.

8. Hladunova, O. (2020). Staffing of public administration: from theory to practice. *Formation of public administration in Ukraine: materials of the XI Conference of students and young scientists with international participation* (pp. 92-95). May 08, 2020, Dnipro, Ukraine: DRIPA NAPA under the President of Ukraine. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2020_05_08_mup_material_stud.pdf.

9. Hladunova, O.P. (2020). Administrative processes in court: strategic tasks and contradictions. *Public administration: traditions, innovations, global trends: materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference with international*

participation (to the 25th anniversary of the founding of the institute) (pp. 301-302). October 9, 2020, Odesa, Ukraine: ORIPA NAPA under the President of Ukraine. URL: http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/pua_25.pdf.

10. Hladunova, O.P. (2020). Modeling a new civil service in the court apparatus. *Theory and practice of public management and administration in the 21st century: materials of the III All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation of higher education students and young scientists within the framework of the event "School of Youth Development" "Theory and practice of public management and administration in the 21st century"*. November 25, 2020, Kyiv, Ukraine: NAPA under the President of Ukraine. URL: <https://surli.cc/sxpvtz>.

11. Hladunova, O.P. (2021). Management models: European experience. *Modern management: models, strategies, technologies: materials of the XXII All-Ukrainian annual student scientific and practical conference with international participation* (pp.408-409). April 22, 2021, Odesa: ORIPA NAPA under the President of Ukraine. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/21042021.pdf>.

12. Hladunova, O.P. (2021). Main features of the legal status of civil servants of the judicial authorities. *Public administration: traditions, innovations, global trends: materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation*. (pp.263-264). October 08, 2021, Odesa: ORIPA NAPA under the President of Ukraine. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/27102021.pdf>.

Works that additionally reflect the scientific results of the dissertation:

1. Hladunova, O. (2021). Model of transformation of civil service in the system of judicial authorities – the path to international standards. *Knowledge, Education, Law, Management*, 4 (40), 145-151. doi: <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.4.23>.

2. Hladunova, O. (2021). Theoretical fundamentals of civil service in the judiciary in Ukraine. *Scientific Periodical of the Polonia Academy*, 49 (2021) 6, 106-117. doi: <https://doi.org/10.23856/4914>.

3. Hladunova, E. (2021). Civil Service in the Judiciary of Europe and Ukraine: A Comparative Analysis. *Borderland University Network Studies*, 5, 45-61. doi: <https://doi.org/10.15290/sup.2021.05.04>.